

at
AARHUS TEATER

S/H

denungewertherslidelser

PRESSEMATERIALE

Sort/Hvid
30. januar til 22. februar 2020

Samproduktion med
Aarhus Teater
13. december - 23. januar

PRESSEKONTAKT

Maja Vadum Larsen: 61 70 89 79 / maja@sort-hvid.dk

“Den unge Werthers lidelser er et vigtigt historisk værk, og derfor synes vi også, at den har relevans i dag. Dels på grund af den måde vi stadig ser på selvmord blandt unge i dag, men også i oprøret mod at vi i dag lever i et samfund, der i høj grad er styret af fornuften, hvor følelseslivet opfattes som et svaghedstegn.

Alt falder i dag tilbage på effektivisering, og det forvandler det at stå stille eller det at mærke efter til en fiasko for et samfund. Det skaber så en hel platform for unge, som får afløb gennem eksempelvis Youtube-kanaler, hvor de søger et følelsesmæssigt fællesskab. Det er derfor vores forestilling hedder denungewertherslidelser i ét – som en reference til hashtag-sproget fra internettet – for at pege på, at det er den tråd, der bindes fra 1700-tallet til dagens Danmark.”

Instruktør Sargun Oshana

S/H

HVIS WERTHER VAR PÅ YOUTUBE VILLE HAN DRUKNE I FØLGERE

Da Goethe skabte Werther, var det som oprørsfigur mod oplysningstidens fornuftsregime. Kampen mellem fornuft og følelse er evigt aktuel, og i dag kommer den blandt andet til syne på de sociale medier, hvor Youtube er ungdommens fødselskanal for at udtrykke sine følelser. Werther elsker Lotte elsker Albert ... premiere på Studio fra 13. december og Teater S/H i København d. 30. januar.

BERYGTET SELVMORD

Den unge Werther er dybt forelsket i Lotte, men Lotte er forlovet med Albert. Det æder Werther op. Han kan ikke være i fred for sit forelskede hjerte, drives til vanvid og tager sit eget liv. Der er tale om et passioneret trekantsdrama, hvor alle ønsker at elske og blive elsket.

Goethes roman Den unge Werthers lidelser fra 1774 er et af romantikkens hovedværker og et skoleeksempel på Sturm und Drang-bevægelsen. Goethe fortæller historien om en kolerisk ung mand, som går til grunde i afmagt over umulig kærlighed. I sin samtid udløste romanen en selvmordsbølge blandt unge, der led af weltschmerz og ulykkelig kærlighed, og af samme grund blev den forbudt flere steder, bl.a. i København.

HJERTE TRUMFER HJERNE

Når Werther kommer til Studio i 2019 er det midt i en tid, hvor oplysningstidens fornuftsregime atter regerer. I Aarhus Teaters udgave er Werther stadig dramatisk, han skaber sig og svælger i sine følelser - og han gør det af samme årsag som i romantikken; nemlig som oprør mod den kvælende fornufts regime, hvor du automatisk har tabt, hvis du viser svaghed - samme mekanisme, som når Greta Thunberg bliver afskrevet som et barn, hvis hun græder på talerstolen. Eller når det bliver opfattet som et svaghedstegn, hvis du giver efter for din frustration

på arbejdspladsen. Debatspalterne og tv-nyhederne levner altså ikke meget plads til følelser, hvis man vil tages seriøst, men det gør til gengæld de sociale medier, hvor der er plads til de store følelser. Hvis Werther var på Youtube, ville han drukne i følgere.

I Goethes forlæg fortælles historien gennem en række breve fra Werther til vennen Wilhelm. På Studio fremlægges fortællingen som fragmenter gennem Lotte, der finder Werthers breve. På den måde kommer Werthers død også til at handle om det sociale krater, som et selvmord efterlader: Forestillingen er egentlig Lottes bearbejdelse af sorg.

Den klassiske pianist og rytmiske vokalist Di Garbi skaber musikken til Werthers sindstilstand på ægte Sturm und Drang-facon. Di Garbi er med på scenen som medspillende musiker i form af et mytisk væsen med flygel og synthesizer, der kan transformere Werthers lidelser til et musikalsk output. Samtidig kan livesoundtracket bruges til at markere tråden fra 1774 og op til i dag, når eksempelvis et maskebal morfer over i en technofest i Berlin. Dele af forestillingens musik er skrevet over Di Garbis egen lidelseshistorie og omarrangeret til denungewertherslidelser, dele er nykomponeret. Musikalsk spænder hun fra acapella og klassiske kompositioner til sofistikeret techno.

Forestillingen udspiller sig i Nathalie Mellbyes brutale mausoleum. Ved at forvandle Studio til et gravkammer med graffiti på væggene, bliver publikum fra start indhyllet i den knugede stemning, som Lotte fortæller historien i - i foreningen mellem ungdomsoprør og dekadence.

EKSPRESSIVT TEAM

Goethes klassiker lægges i hænderne på instruktør Sargun Oshana, der sidste år modtog teaterjournalisternes pris, Teaterkatten, for sine nyskabende forestillinger som husinstruktør på Aarhus Teater. I juni vandt modtog han en Reumert for bedste instruktør for arbejdet med Sarah Kanes 4:48 Psychosis. Oshana har også stået for bearbejdelsen af Goethes roman.

Nathalie Mellbye (bl.a. UNDERKASTELSE) står for scenografi og kostumedesign. Di Garbi komponerer for første gang musik til teaterscenen, og Jim Falk skaber lysdesignet.

På scenen optræder Simon Mathew som Werther (senest LAZARUS) som Werther og Alexander Mayah Larsen (nyuddannet fra Den Danske Scenekunstskole i København) spiller Werthers dobbeltgænger og rival, Albert. Sara Viktoria Bjerregaard (LAZARUS) spiller Lotte, mens Di Garbi optræder som en mytisk figur, der lægger musikalske stemninger over handlingen.

S/H

PRESSEMATERIALE denungewertherslidelser

Kredit

denungewertherslidelser

SORT/HVID FRA 30. JAN. 2020

AARHUS TEATER STUDIO FRA 13. DEC. 2019

HOLDET BAG

DENUNGEWERTHERSLIDELSER

”Så uroligt et hjerte som mit har du aldrig mødt”

Skrevet af	JOHANN WOLFGANG VON GOETHE
Bearbejdelse	SARGUN OSHANA
Iscenesættelse	SARGUN OSHANA
Scenografi	NATHALIE MELLBYE
Kostumedesign	NATHALIE MELLBYE
Komponist	DI GARBI
Lyddesign	DI GARBI & KIM ENGELBREDT
Lysdesign	JIM FALK* & KIM GLUD
Dramaturg	TINE VOSS ILUM

S/H
at
AARHUS TEATER

S/H

Forestillingen
er en sam-
produktion
med Aarhus
Teater

Baseret på Den unge Werthers lidelser oversat af Frank Jäger
Produceret i samarbejde med Gyldendal Group Agency

PRESSEMATERIALE denungewertherslidelser

Sargun Oshana

Nathalie Mellbye

Gabriella Kaysø

Tine Voss Ilum

Simon Mathew

Alexander
Mayah Larsen

Sara Viktoria
Bjerregaard

”Når vi mister os selv, mister vi alt”
denungewertherslidelser

*Studerende ved Den Danske Scenekunstskole, lys, København

CITATER

”Di Garbi er en helt fantastisk performer, som skriver helt fantastisk smuk musik, og hendes rolle i forestillingen bliver på en måde at spille Werthers lidelser. Hun kan bruge flygelet til både at gå ind i det klassiske med referencer til 1700-tallet, men også til at trække fortællingen op til vores tid, hvilket gør hende til en slags mytisk væsen på scenen, hvor skuespillerne og især Werther kan bruge hende som en legemliggørelse af sorgen.”

Instruktør Sargun Oshana

”Vores fortolkning af Den unge Werthers lidelser er en forestilling om selvmord, men det er også en forestilling om de pårørende, der står tilbage efter et selvmord. I vores version sker det blandt andet ved, at det er Lotte, der fortæller Werthers historie. Vi ser forestillingen blive til, men i virkeligheden er det Lotte, der læser hans breve fra bogen op. Selvmord laver et krater, som alle de efterladte pårørende er fanget i, fordi de både skal genfortælle historien og leve med deres tab.”

Instruktør Sargun Oshana

”Werthers lidelser er nøglen til hans kunstneriske ambitioner. Alle kærlighedssange bliver skrevet med et knust hjerte. Lidelserne transformerer nogle mørke tanker, og hvis man ikke formår at transformere det, så går man under. Det er derfor, det er så vigtigt at finde nøglen til at skabe noget nyt i stedet for at gå ned, og for Werther går hans forelskelse hen og bliver en psykose, som eskalerer til selvmord.”

Scenograf Nathalie Mellbye

”Forestillingen udspiller sig i et mausoleum som en hilsen til 90’ernes grunge-bølge med eksempelvis Kurt Cobains optræden i MTV Unplugged, hvor man skabte en stemning af grav og kirkegård, ved at publikum trådte ned i et rum med levende lys, akustisk guitar og så videre. Nirvanas optræden i MTV er ikonisk på grund af det helt særlige udtryk koncerten havde, og det har vi været meget inspirerede af.”

Instruktør Sargun Oshana

S/H

PRESSEMATERIALE denungewertherslidelser

CV denungewertherslidelser

SARGUN OSHANA Instruktør

Sargun Oshana blev uddannet skuespiller i 2012 og tog derefter uddannelsen som instruktør på Den Danske Scenekunstscole i København, som han afsluttede i 2016. Siden har han skabt og medvirket i teaterdokumentaren Det Tredje Øje om instruktørens arbejde og instrueret monologen Kærlighed på Rialto Teatret, Den Lille Prins på Grønnegårds Teatret, Viggo Mortensen bor her ikke mere på Team Teatret, Viden, som var en del af serien Tænkepauser, på Nørrebro Teater samt Nike og Avatar på Teater Republique, der begge byggede på forfatteren Caspar Erics digtsamlinger.

Sargun Oshanas første iscenesættelse på Aarhus Teater var Premiere, der foregik både på og bag kulisserne på Aarhus Teater 16/17. I 17/18 skabte han som husinstruktør forestillingerne #Amlet, Momentet og Lav Sol på Studio Scenen samt de to sitespecifikke forestillinger Techno, der spillede på Gbar i Aarhus og Teater Republique i København og Anekdoter, der blev opført på Lokalcenter Møllestien. Sargun Oshana stod bag idé og koncept på Aarhus Teaters forestilling Friheden i starten af sidste sæson, hvorefter han iscenesatte Stephen Kings Misery på Teater Republique i København. Herefter instruerede han 4:48 Psykose, Parasitterne og Audition på Aarhus Teater.

Sargun Oshana har indenfor det seneste år modtaget både Teaterkatten for sit instruktørarbejde og Årets Reumert for sin iscenesættelse af 4:48 Psykose på Aarhus Teater.

NATHALIE MELLBYE Scenograf og kostume

Den norske scenograf Nathalie Mellbye blev uddannet ved Den Danske Scenekunstscole i 2012. Forinden havde hun også studeret scenografi, sceneteknik og teaterkommunikation på universitetet i Malmø og i Oslo. Hun har siden stået for scenografien på forestillingen Det blå, blå hav, der spillede på både Husets Teater og Teater Nordkraft, skabt rammerne for Aeneaderne på Københavns Musikteater og Das Unheimliche på Teater Katapult. Det var også på Katapult og Teater Grob at hun lavede scenografien til stykket HEIDI: Spies.

De seneste år har hun bl.a. stået for Martyrer på Svalegangen, Lysistrate på Odense Teater og Larm i Kulissen på Aalborg Teater. I 2018 skabte hun scenografi til Underkastelsen på Betty Nansen og Misundelse på Republique. Hun var både scenograf og performer på forestillingen Historien om øjet, der er en co-produktion mellem scenekunstkollektivet LOGEN og Odense Teater og senest var hun scenograf på uopsætningen af Den Danske Borgerkrig 2018-2024 på Nørrebro Teater og Symposion på Det Kongelige Teater.

DI GARBI Komponist, musiker, sanger

Di Garbi, med det borgerlige navn Gabriella Kaysø, er uddannet klassisk pianist og rytmisk sangerinde. Hun skaber cinematisk, elektronisk kontemporær musik med rødder i musikalske kunstnere lige fra Mozart til Tori Amos.

Som både producer, mixing engineer og filmskaber er hendes musik helt sin egen. Di Garbi bevæger sig i et æterisk luftlag og komponerer ud fra dybe personlige oplevelser på tværs af genrer, der bindes sammen på flygelet. Hun specialiserer sig i skræddersyede opgaver, både musikalsk som filmisk og i totale opsætninger/arrangementer.

Senest har hun haft et længere samarbejde med Thorvaldsens Museum som artist in residence, der udmundede i koncerterne When Shadow Meets The Light, som hun havde skrevet og arrangeret til museet.

Hun har selv lavet filmene Wahe Guru – The Monologue Part of The Program, der også udgør hendes første soloalbum, og senest Don't Fear The Weird, som åbnede i Filmhuset i København i oktober i år. Begge med støtte fra kunsthjælpen. Derudover har hun komponeret musikken til filmen Godless, der bl.a. vandt CPH PIX' hovedpris samt Locarno Filmfestival.

Blandt de steder Di Garbi har optrådt med sin musik kan nævnes Vega, Voxhall, CPH Jazzhouse, Spot Festival, Roskilde Festival, Louisiana og CPH Distortion.

Med denungewertherslidelser på Aarhus Teater har Di Garbi sin debut som teaterkomponist og -musiker.

S/H

PRESSEMATERIALE denungewertherslidelser

CV denungewertherslidelser

SIMON MATHEW Skuespiller

Simon Mathew er uddannet skuespiller fra Statens Teaterskole i 2014. Siden har han medvirket i blandt andet Skammerens Datter på Østre Gasværk, Idiotten på Det Kongelige Teater, Rolling Stones Teaterkoncert i Blackbox og Tartuffe på Betty Nansen Teatret. I 2016 blev han en del af Aarhus Teaters ensemble hvor han har medvirket i teaterkoncerten American Spirit, Erasmus Montanus i 2017, og i titelrollen i musicalen Jesus Christ Superstar. I sæson 2017/18 medvirkede han i West Side Story samt i forestillingerne på Studio scenen #Amlet og Momentet og i Techno skabt under Aarhus Teaters Udflugten.

I sidste sæson kunne man genopleve ham som Ridefogeden i genopsætningen af Erasmus Montanus og som Riff Raff i The Rocky Horror Show og senest spillede han Valentine i Bowies musical Lazarus.

SARA VIKTORIA BJERREGAARD Skuespiller

Sara Viktoria Bjerregaard er uddannet skuespiller fra Den Danske Scenekunsthøjskole i København i 2019 og har siden været en fast del af Aarhus Teaters ensemble. Hun fik sin professionelle debut i rollen som Rosa i musicalen Skammerens Datter på Østre Gasværk Teater i 2012. Siden har hun medvirket i forestillinger og musikalske projekter på flere københavnske scener, bl.a. som Sheila i Hair.

Det store folkelige gennembrud fik Sara Viktoria Bjerregaard som præstedatteren Inger i Lykke-Per fra 2018 – på film og i TV 2's miniserie. Herudover har hun bl.a. medvirket i filmen Steppeulven og TV-serien Bedrag. Sara Viktoria debuterede i denne sæson på Aarhus Teater som Pigen, en af hovedkaraktererne i Bowies musical Lazarus.

ALEXANDER MAYAH LARSEN Skuespiller

Alexander Mayah Larsen er ny-uddannet skuespiller fra Den Danske Scenekunsthøjskole i København. Som afgangsforestilling medvirkede han i Som Brødre på Det Kongelige Teater. Han har tidligere spillet med i Min mormors gebis på Det Lille Teater og Disgraced på Betty Nansen Teatret og senest i Mr. Marmalade på Odense Teater. Derudover har man kunnet opleve ham i serien Perfekte Steder på TV2 Zulu.

S/H

Om Den unge Werthers lidelser

Den unge Werthers lidelser (Die Leiden des jungen Werthers) af Johann Wolfgang von Goethe udkom første gang i 1774 og bliver i dag betragtet som en af Sturm und Drang-periodens såvel som tysk litteraturs vigtigste romaner. Bevægelsen var kendetegnet ved at kræve uindskrænket frihed, noget som kun geniet kunne opnå. Geniet var berømt for at ignorere alle kunstens regler og for at fokusere på sin egen sanselige individualitet – og for at vende ryggen til det klassesdelte, borgerlige samfund og dets forældede fornuftsbaseerede konventioner. I stedet bekendte man sig til naturen som centrum for kunstnerisk skaben. Werther opfatter sig selv som et geni, en særligt udvalgt, i modsætning til Albert, Lottes forlovede, der repræsenterer fornuften og det konventionelle.

Historien om Werther udspringer af et trekantsdrama fra Goethes eget liv. I 1772 forelsker den unge Goethe sig i Charlotte Buff, der imidlertid er forlovet med Johann Christian Kestner. I begyndelsen kommer de alle tre godt ud af det med hinanden, men snart opstår der bump på vejen. Goethe rejser derfor snart til Ehrenbreitstein, hvor han betages af Maximiliane von la Roche, der i januar 1774 gifter sig med Peter Anton Bretano, som ser sig sur på Goethe, da denne stadig mødes med Maximiliane. Endnu en gang trækker Goethe sig og skriver (inspireret af en legationssekretær ved navn Carl Wilhelm Jerusalems selvmord på grund af ulykkelig kærlighed) på fire uger i februar og marts 1774 Den unge Werthers lidelser. Goethe erklærede selv senere, at han har "forvandlet virkelighed til poesi."

Romanen er ikke kun en klassiker i dag. Allerede i Goethes samtid katapulterede den forfatteren op blandt de allerstørste forfatternavne, og den blev hurtigt oversat til andre europæiske sprog. Ved udgivelsen var Goethe ikke i nærheden af at have samme berømmelse som han nyder i dag. Over hele Europa bredte sig en Werther Fever, og mænd klædte sig som Werther blev beskrevet i romanen; blå frakke og gul vest.

Berømmelsen havde imidlertid slagside; Werthers selvmord medførte en bølge selvmord blandt romanens læsere – det, der sidenhen er blevet kendt under begrebet copycat suicide – der markerede selvmordets inspirationskilde ved eksempelvis at efterlade et eksemplar af romanen opslået på sidetallet for Werthers selvmord og ved at anvende samme type skydevåben som Werther selv. Denne tendens medførte at romanen blev forbudt i eksempelvis København. Paradoksalt nok blev Werther udødeliggjort af sit selvmord: som arketype er et uendeligt antal romanfigurer digtet over Werthers koleriske person.

Johann Wolfgang von Goethes øvrige forfatterskab læses indgående den dag i dag for såvel mesterværker som Faust som hans teoretiske bidrag til filosofi, litteratur og kritik.

S/H

PRESSEMATERIALE denungewertherslidelser